

ชื่อหนังสือพิมพ์ ไทยนิวส์	วันที่ ๒7 S.A. 2552	ปีที่ 40	ฉบับที่ 14,311	หน้า -
-------------------------------------	-------------------------------	--------------------	--------------------------	------------------

มรดกปาลาณ

วันเสีย

อาชยานบทหนึ่งทีชาวล้านนาจดจำกันจนติดปากว่า

เกียง	ห้า	เก้า	เสีย	อาทิตย์ กับ จันทร์
ยี่	หก	สิบ	เสีย	อังคาร วันเดียว
สาม	เจ็ด	สิบเอ็ด	เสีย	เสาร์ กับ ผัส (พฤษศย)
สี่	แปด	สิบสอง	เสีย	ศุกร์ กับ พุธ

ยิ่งไปกว่านี้ บางท้องถิ่นมีการเติมภาษาบาลี เพื่อยืนยันความถูกต้องและเติมเต็มความน่าเชื่อถือเป็น

เกียง	ห้า	เก้า	ระวิ	จันทัง	เสีย	อาทิตย์ กับ จันทร์
ยี่	หก	สิบ	อังคารัง	เสีย	อังคาร	วันเดียว
สาม	เจ็ด	สิบเอ็ด	โสริ	ครุ	เสีย	เสาร์ กับ ผัส
สี่	แปด	สิบสอง	สุโข	พุทธา	เสีย	ศุกร์ กับ พุธ

บทอาชยานดังกล่าวเป็นตำราบอก “วันเสีย” ประจำเดือนต่าง ๆ กล่าวคือ ในเดือนเกียง (เดือนอ้าย) เดือนห้าและเดือนเก้า วันเสียประจำเดือนคือวันอาทิตย์กับวันจันทร์ เดือนยี่ เดือนหก และเดือนสิบ วันเสียคือวันอังคาร เดือนสาม เดือนเจ็ด และเดือนสิบเอ็ด วันเสียคือวันเสาร์กับวันพฤษศย ส่วนเดือนสี่ เดือนแปดและเดือนสิบสอง วันเสียได้แก่วันศุกร์กับวันพุธ

วันเสีย คือวันที่ไม่เหมาะแก่การทำการมงคล ดังนั้นเมื่อจะทำการมงคลใด ๆ อาทิ ขึ้นบ้านใหม่ แต่งงาน บวชพระ ซ้อพาหนะ ซ้อสัตว์เลี้ยง เป็นต้น จะต้องหลีกเลี่ยงวันเสีย ประจำเดือนนี้เป็นหลักไว้ก่อน ส่วนวันที่เหมาะสมค่อยคำนวณหาอีกที

มีคนตั้งข้อสงสัยว่าเหตุใดเดือนเกียง เดือนห้าและเดือนเก้าจึงเสียวันอาทิตย์กับวันจันทร์ และเดือนกับวันอื่น ๆ จึงมีสูตรสำเร็จอย่างนั้น เรื่องนี้ จากการศึกษาของอาจารย์ยุทธพร นาคสุข ผู้เชี่ยวชาญในการคำนวณปฏิทินล้านนา พบว่าเหตุที่เป็นเช่นนั้น เป็นเพราะเดือนกับวันมีความสัมพันธ์กันตาม “กำลังวัน”

ชื่อหนังสือพิมพ์ ไทยนิวส์	วันที่ ๕7 S.A. 2552	ปีที่ 40	ฉบับที่ 14,311	หน้า -
-------------------------------------	-------------------------------	--------------------	--------------------------	------------------

“กำลังวัน” ที่กล่าวถึง โบราณท่านกำหนดไว้ว่า วันทั้งเจ็ดในรอบสัปดาห์มีกำลังไม่เท่ากัน ดังนี้

วันอาทิตย์มีกำลัง	๖	วันจันทร์มีกำลัง	๒
วันอังคารมีกำลัง	๘	วันพุธมีกำลัง	๑
วันพฤหัสบดีมีกำลัง	๕	วันศุกร์มีกำลัง	๗
วันเสาร์มีกำลัง	๓		

เมื่อนำตัวเลขกำลังของแต่ละวันมาบวกกันตามสูตรสำเร็จ (ที่ท่องจำกันได้ข้างต้น จะพบว่าได้ผลลัพธ์เป็น ๘ เท่ากันพอดี ดังนี้

กำลังวันอาทิตย์ + กำลังวันจันทร์ คือ	$6 + 2 =$	๘
กำลังวันอังคาร	$=$	๘
กำลังวันเสาร์ + กำลังวันพฤหัสบดี คือ	$3 + 5 =$	๘
กำลังวันศุกร์ + กำลังวันพุธ คือ	$7 + 1 =$	๘

ด้วยเหตุที่ตัวเลขของเดือนและวันมีความสัมพันธ์กันอย่างเป็นระบบนี้ จะเห็นได้ว่า “กำลังวัน” เป็นตัวกำหนด “ความร้าย” (เสีย) หรือ “ความแรง” ของวันในแต่ละเดือน และสังเกตได้ว่า วันเสียของแต่ละเดือน เป็นการทำงานร่วมกันของวัน ๒ วันในรอบสัปดาห์ ยกเว้นวันอังคาร เพราะกำลังของวันอังคารวันเดียวมี ๘ ซึ่งมากเท่ากับวันอื่นๆ รวมกันอยู่แล้ว ด้วยเหตุผลนี้ อาจเป็นข้ออธิบายโยงไปถึง ความเชื่อที่ว่า “วันอังคารเป็นวันแรง” ได้ อีกโสดหนึ่งด้วย.

สนั่น ธรรมธิ

สำนักส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่